

Zaključci sa edukacije „Disciplinski postupak i praksa“

Hotel Monti, Igman
25. i 26. septembar 2023. godine

1. Potrebno je nastaviti sa praksom periodičnog razmatranja disciplinske prakse i trendova u izricanju disciplinskih mjera u okviru ovog formata obuke sa što više praktičnih primjera i diskusija, te nastaviti sa praksom održavanja okruglih stolova o komparativnim iskustvima u vođenju disciplinskih postupaka protiv NPF, a naročito sa predstavnicima pravosuđa iz zemalja u regionu, jer se ocjenjuju izuzetno i obostrano korisnim za razmjenu najboljih praksi i dalji razvoj sistema disciplinske odgovornosti.
2. U svjetlu slobode govora nosilaca pravosudnih funkcija preporučuje se da se pravosudna zajednica rukovodi mišljenjima Savjetodavnog vijeća evropskih sudija broj 1, 3, 4, 21, a naročito broj 25, dostupnim na web stranici <https://csd.pravosudje.ba>, te redovno prati odluke i slijede praksu Evropskog suda za ljudska prava po ovom pitanju. Potrebno je u skladu sa dostignutim stepenom razvoja društva razmotriti i detaljnije se pozabaviti pitanjima dopuštenosti/nedopuštenosti javnog objavljivanja izdvojenih mišljenja u redovnim sudskim postupcima, uz kompariranje sa rješenjima iz razvijenih pravnih sistema prilagođenim našim uslovima i detaljnije urediti ovo pitanje.
3. Disciplinske odluke je potrebno sačinjavati na način da se obezbijedi njihova razumljivost i čitljivost uz jasno dovođenje u vezu bića počinjenog prekršaja i odgovarajućeg propisa koji je povrijeđen, te jasnoća i konciznost pravnog rezonovanja u obrazloženju. U tom smislu potrebno je izbjegavati prenošenje spisa u odluku, odnosno potpunog prenošenja sadržine zapisnika, izjava svjedoka i završnih riječi sa održanih ročišta čime se nepotrebno opterećuje odluka i dovodi u pitanje njena razumljivost. Imajući u vidu supsidijarnu primjenu Zakona o praničnom postupku u disciplinskim postupcima, potrebno je poštovati propisani red odvijanja glavne rasprave, odnosno izvođenja dokaza izbjegavajući nabrojanje istih na više mjesta u odluci, a iskaze svjedoka sumirati i prilagoditi kako bi se izbjeglo nepotrebno citiranje izjava koje svakako predstavljaju dio zapisnika. Dokazi iako numerisani u disciplinskoj tužbi, u obrazloženju odluke trebaju biti jasno naznačeni izbjegavajući navođenja samo broja dokaza. Razgovori o izradi odluka se svakako trebaju nastaviti i na budućim obukama i u okviru sastanaka prvostepenih disciplinskih komisija, a po potrebi i sačinjavanjem oglednih primjera.
4. Iskustva Republike Hrvatske ukazuju na manji broj disciplinskih postupaka, pri tom imajući u vidu da inicijativu za postupak mogu podnijeti isključivo predsjednici sudova i/ili glavni državni odvjetnici, a ne stranke u postupku ili anonimna lica, odnosno građani, kao što je slučaj u Bosni i Hercegovini. Iskustva takođe ukazuju i na strožiju disciplinsku praksu sa većim brojem trajnog ili uslovnog razrješenja sudija i tužilaca sa funkcije, kao i nedostatke u supsidijarnoj primjeni pravila krivičnog postupka u disciplinskim postupcima, zbog čega i Hrvatska razmišlja o prelasku na primjenu pravila parničnog postupka.

5. Zbog specifičnosti disciplinskog postupka ponovo je ocijenjeno da je najbolje rješenje da se ova materija u potpunosti uredi zakonom ili posebnim pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti, odnosno postupku, što je isticano i na ranijim obukama ovog tipa.
6. Potrebno je uspostaviti praksu periodičnih sastanaka članova prvostepenih, odnosno drugostepenih disciplinskih komisija na kojima će se raspravljati o aktuelnim pitanjima i ujednačavanju prakse izricanja disciplinskih mjera.
7. Tokom disusije pokrenuta su pitanja svrsishodnosti vođenja disciplinskih postupaka, odnosno izricanja disciplinskih mjera protiv sudija i tužilaca koji odlaskom u penziju ili na drugi način nastoje izbjeći disciplinsku odgovornost, te je ovo potrebno na najbolji način razriješiti u narednom periodu.
8. Tokom obuke pokrenuto je i pitanje postupanja disciplinskih organa u ispunjavanju Zakonom propisane nadležnosti Vijeća da donosi odluku o trajnom ili privremenom udaljenju ili prestanku mandata sudije ili tužioca zbog fizičke, emocionalne, mentalne ili druge sposobnosti, a na osnovu informacija koje Ured disciplinskog tužioca prikuplja. Ovo naročito u pogledu odbijanja dostave ljebarske dokumentacije od strane zdravstvenih ustanova radi vještačenja i utvrđivanja radne sposobnosti NPF u okviru postupka utvrđivanja sposobnosti, a s obzirom na mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH i relevantne zakonske odredbe prema kojima zdravstveno stanje predstavlja posebnu kategoriju zaštićenih ličnih podataka.
9. Naredna obuka bi se trebala pozabaviti novinama koje su uspostavljene izmjenama Zakona o VSTV-u, a naročito u pogledu novih disciplinskih prekršaja, kao i primjene zakona na disciplinske postupke u toku, jer u usvojenim izmjenama nije propisana prelazna odredba koja reguliše ovo pitanje. Obzirom da izmjene stupaju na snagu u decembru tekuće godine, obuka je hitne prirode i trebala bi se realizovati u navedenom roku u saradnji VSTV-a sa USAID-ovim projektom „Pravosuđe protiv korupcije“.